

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2550/2019
16.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Васић, адвокат из ..., против туженог „ФМП“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Тања Божиновић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3731/17 од 15.10.2018. године, у седници одржаној 16.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става другог, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3731/17 од 15.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2501/16 од 30.01.2017. године ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени ДП „Подмладак“ да тужиоцу на име неисплаћених зарада и осталих примања из радног односа за период од 04.11.1997. године до 10.04.2006. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе наведеним у овом ставу изреке. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени ДП Подмладак“ да за тужиоца уплати доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање за период 04.11.1997. године до 10.04.2006. године. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 197.170,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3731/17 од 15.10.2018. године, ставом првим изреке одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог и другог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене зараде за период од 04.11.1997. године до 01.03.2000. године плати појединачне месечне износе са законском затезном каматом ближе наведеним у овом ставу изреке и да на наведене износе за период од 04.11.1997. године до 01.03.2000. године за тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, као и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у осталом делу става првог и другог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се

обавезе тужени да му не име неисплаћене зараде за период од 01.03.2000. године до 30.04.2006. године исплати појединачне месечне износе се законском затезном каматом, као и да за период од 01.03.2000. године до 30.04.2006. године на наведене износе за тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке одбијена је жалба туженог и потврђено решење Првог основног суда у Београду П1 2501/16 од 18.05.2017. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка од 97.500,00 динара. Ставом петим изреке одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка.

Против става другог, четвртог и петог изреке пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), у смислу члана 506. став 2. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијско указивање на битну повреду парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није релевантно, зато што та повреда не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Трећег општинског суда у Београду П1 542/00 од 24.12.2004. године поништена је као незаконита одлука дисциплинске комисије туженог од 15.03.1994. године, којом је тужиоцу изречена дисциплинска мера престанак радног односа и одлука Радничког савета туженог од 05.05.1994. године, којом је потврђена одлука дисциплинске комисије туженог и тужени обавезан да тужиоца врати на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Решењем Окружног суда у Београду Гж1 3296/06 од 04.04.2007. године укинута је решење садржано у ставу трећем првостепене пресуде (којом је одбачена као неуредна тужба у делу за накнаду материјалне штете и у том делу враћено првостепеном суду на поновно суђење). Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2767/10 од 08.06.2016. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћених зарада и осталих примања из радног односа за период од 15.03.1994. године до 03.11.1997. године плати појединачне месечне износе са законском законском каматом ближе одређено у овом ставу изреке, ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу плати неисплаћене зараде и остала примања за период 04.11.1997. године до 10.04.2006. године у износима и са законском затезном каматом ближе одређено у ставу другом изреке. Ставом трећим и четвртим изреке одлучено је о доприносима, а ставом петим изреке о трошковима поступка. Решењем Апелационог суда у Београду Гж1 3325/16 од 26.10.2016. године укинута је првостепена пресуда у ставу другом, четвртим и петом изреке и предмет враћен истом суду на поновно суђење. Висина разлике између зараде коју је тужилац остварио код послодавца код којих је био у

радном односу у спорном периоду и зараде коју би остварио да је остао у радном односу код туженог утврђена је из основног, допунског налаза и мишљења и изјашњења судског вештака (ближе наведено у образложењу другостепене пресуде).

Из исказа тужиоца саслушаног у својству странке утврђено је да је тужиоцу код туженог престао радни однос 01.06.1994. године, након чега је засновао радни однос у предузећу „Слово“ до 03.11.1997. године и где је радио до 15.04.1998. године (са нижом стручном спремом), након чега је радио у предузећу „Пан Арт“ из Новог Сада на пословима возача у периоду од 16.04.1998. године до 31.12.2000. године, а од 01.01.2001. године и даље у предузећу „Пан Стар“. Након доношења делимичне првостепене пресуде тужени је 2000. године доставио тужиоцу решење о распоређивању и требало је да се јави на рад у марту 2000. године, да је заједно са адвокатом отишао код туженог, где су га обавестили да треба да буде распоређен на послове ... али да то радно место није одговарало његовој стручној спреми нити радном месту које је обављао пре престанка радног односа - послови ..., па како није био сагласан са овим распоредом није ништа потписао. Након доношења пресуде Трећег општинског суда у Београду којом су поништене као незаконите одлуке дисциплинске комисије туженог, тужени је поново позвао тужиоца да се врати на рад 2006. године, а тужилац се ни по овом позиву није јавио туженом. Имао је сигуран посао у фирми „Пан Стар“ из Новог Сада. Не сећа се шта је конкретно било наведено у решењу о распоређивању на послове ... али није писало да ће тужиоцу престати радни однос, већ му је то усмено речено. Навео је и да му је за период од 15.03.1994. године до 03.11.1997. године исплаћено 30.000 евра, те да је у циљу коначног договора око враћања тужиоца на посао тражио да му тужени исплатити накнаду штете уместо враћања на рад због чега је договорен састанак код туженог, након чега је тужилац примио обавештење из 2006. године да се јави на посао.

Из исказа законског заступника туженог утврђено је да је над Предузећем „Подмладак“ отворен стечајни поступак, да је тужени „ФМП“ Београд донео план реорганизације са свим изменама, да је решење постало правноснажно 26.03.2014. године и да тужилац у том поступку спада у трећу класу поверилаца, да је тужиоцу исплаћен износ у противвредности од 30.000 евра за период од 15.03.1994. године до 03.11.1997. године (3.233.000,00 динара од чега је главница у износу од 56.817,96 динара, а остало законска затезна камата због дужине трајања поступка). Тужилац је два пута позиван на рад, први пут према делимичној пресуди Трећег општинског суда у Београду П1 1666/94-96, а други пут по основу правоснажне пресуде Трећег општинског суда П1 542/00 од 21.12.2004. године. Навео је да је састанак од 23.03.2006. године заказан у просторијама туженог, на иницијативу тужиоца у циљу коначног договора око враћања тужиоца на посао, да је том приликом адвокат тражио постизање поравнања на основу кога се тужилац неће вратити на посао али да му тужени исплати накнаду штете у висини од 10.000 ЕУР (за период од 03.11.1997. године до 10.04.2006. године). Тужени је вршио распоред запослених на одређена радна места у складу са Правилником о систематизацији радних места, с тим што то није био једини услов, већ и знање и способност запосленог, као и радно искуство и резултати рада у претходном периоду, а тужиоцу је понуђено радно место ... за које је прописана стручна спрема коју поседује тужилац. Навео је и да је тужилац засновао радни однос у предузећу „Подмладак“ 1992. године и распоређен је на послове - ..., да је 11.12.1992. године привремено распоређен на послове ... за техничка питања, а 01.06.1993. године на послове Предузеће „Подмладак“ је ушао у претходни стечај који је окончан на тај начин што је тужени „ФМП“ припојио предузеће и преузео све

раднике који су хтели да пређу у „ФМП“. Тужилац није био радник „ФМП“ јер није био преузет из ДП „Подмладак“ нити је био на списку о преузимању, јер у тренутку преузимања није био у радном односу, као и да тужилац није имао радно искуство везано за делатност коју обавља „ФМП“. Истакао је да радници који су наведени као упоредни радници у односу на које тужилац тражи накнаду штете на име разлике зараде, не могу бити упоредни радници имајући у виду школску спрему тужиоца и упоредних радника и просек остварен током студирања.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев у целости. После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 3. и 4. ЗПП, ради правилног утврђивања чињеничног стања, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа, те саслушања тужиоца и законског заступника туженог другостепени суд је првостепену пресуду делимично преиначио и одбио тужбени захтев за период од 01.03.2000. године до 30.04.2006. године, оценивши да је тужилац одбијањем да се јави на посао у марту 2000. године и 2006. године пропустио да повратком на рад смањи штету у смислу одредбе члана 192. Закона о облигационим односима, док је у осталом делу потврђена првостепена пресуда.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Наиме, одредбом члана 85. став 1. Закона о радним односима („Сл. гласник РС”, бр. 45/91,... 48/94), важећем у време када је тужиоцу престао радни однос, прописано је да ако радник претрпи штету на раду или у вези са радом, предузеће је дужно да раднику надокнади штету по начелима о одговорности за штету.

У конкретном случају, тужилац тужбом потражује разлику између остварене зараде код других послодаваца у периоду од 04.11.1997. године до 10.04.2006. године у односу на зараду коју би остварио да је у том периоду радио код туженог. Имајући у виду чињеницу да је правноснажном пресудом Трећег општинског суда у Београду П1 542/00 од 24.12.2004. године поништена као незаконита одлука дисциплинске комисије тужног од 15.03.1994. године којом је тужиоцу изречена дисциплинска мера престанак радног односа и одлука Радничког савета тужног од 05.05.1994. године, то тужиоцу за период када није радио услед незаконитог поступања туженог припада накнаде штете на име изгубљене зараде. Међутим, имајући у виду неспорно утврђену чињеницу да је тужени позивао тужиоца два пута да се јави на рад и то: обавештење од 15.03.2000. године којим се тужилац обавештава да му је послато решење о распоређивању по правноснажној пресуди, по којој је био дужан да се јави на посао 01.03.2000. године (које решење је тужилац примио), те чињеницу да се по наведеном решењу тужилац није јавио на посао, правилан је закључак другостепеног суда да је обавеза заснивање радног односа код туженог „ФМП“ престала. Имајући у виду наведено те чињеницу да је тужилац позиван на рад не само 2000. године, већ и 2006. године (што тужилац није оспоравао, а одбијање да се јави на посао правдао разлозима неодговарајућег радног места туженог), по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да је тужилац одбијањем да се врати на посао по позиву туженог, пропустио да повратком на рад смањи штету, односно дао је одлучујући допринос њеном настанку, па је допринос тужиоца сопственој штети је у мери која искључује одговорност туженог послодавца. Стога је правилно другостепени суд применио материјално право када је закључио да тужилац нема право на накнаду штете на име

разлике између зараде коју остварује код других послодаваца и зараде коју би остварио код туженог.

Неоснован је навод ревизије да тужени није тужиоцу понудио радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Наиме, током поступка утврђено је да су послови радног места ... који су понуђени тужиоцу били одговарајући послови имајући у виду да тужилац има завршену вишу стручну спрему, као и неспорно утврђену чињеницу да тужилац није био радник „ФМП“, јер није био преузет из ДП „Подмладак“ нити је био на списку преузимању, јер у тренутку преузимања није био у радном односу у том предузећу, да тужилац није имао радно искуство везано за делатност коју је обављао „ФМП“, па самим тим чињеница да је тужилац до отказа уговора о раду обављао послове ..., не значи аутоматски и обавезу туженог да тужиоцу понуди исте послове, како то правилно закључује другостепени суд, а ово имајући у виду навод туженог да је радно место - ... на које је тужилац био распоређен у предузећу „Подмладак“ пре него што му је престао радни однос, укинато припајањем „ФМП“-у, те да је тужени поступајући по пресуди Округног суда у Београду позивао тужиоца да ради на одговарајућем радном месту и да отпочне са радом 01.03.2000. године, те да се тужилац није одазвао због чега је тужени основано сматрао да је тужиоцу радни однос престао 15.03.2000 године. Стога је правилно другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за период од 01.03.2000. године до 30.04.2006. године.

Суд је ценио наводе ревизије, па нашао да не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, а при том су у побијаној пресуди дати јасни, правилни и потпуни разлози за донету одлуку.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом члана 153. ЗПП.

На основу изнетог, применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић